

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-sădesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Ciacovana, Chiorana, Chiseteșana, Codreana, Comuna, Concorăia, (T-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corniareva, Creditul, Crișana, Cugiereana, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Hondoleana, Hunedoara, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Jiana, Lăpușana, Lăgădiana, Lipovana, Lucașfăruș, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoiul, Nera, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Răureana, Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-sădesc), Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Tărnăveana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânmartin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zăgăneana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

AVIZ!

Expirând termenul pentru încheierea subscrierilor de acții la înființându-bancă de asigurare română, toți acei P. T. Domni, cum și Onor. direcțiuni ale băncilor noastre cari au primit prospecte de fondare, sunt rugate a le retrimite cu posibilă grăbire la adresa „Albinei” în Sibiu.

Se observă, că coalele de subscriere nu au a se detașă de prospecte și că odată cu prospectele sunt a se trimite și sumele, respective libelele de depunere despre sumele încasate la subscrierea acțiilor.

Fundatorii.

Asociația „Esechiană”.

(Un avertisment).

În numărul penultim, ne-am ocupat cu „Asociația Esechiană de ajutorare reciprocă” din Timișoara, devenită cunoscută în timpul mai nou la publicul românesc în urma reclamei largi, ce-și face în toate ziarele noastre.

Am zis că asociația aceasta este timbrată din multe părți de o întreprindere nesolidă, ce-și bazează existența pe credulitatea și neorientarea publicului și am avertizat totodată publicul nostru, să fie cu rezervă față de aceasta întreprindere.

Regretăm că din părțile bănățene asupra căreia și-a întins mai ales mrejele „Esechiana”, nu ni-s’au cerut informații și nu ni-s’a atras mai din vreme atenția asupra „operațiilor” acestei asociații, căci prin avertismentul nostru dat la timp, preveneam poate multe desiluzii, la cari se pot aștepta ceice au avut imprudența a se înscrie între membrii „Esechianeii”.

Căci „Esechiana” cum vom dovedi în cele următoare, de fapt nu este o asociație de ajutorare reciprocă, cum se numește pe sine, ci o întreprindere de adevărată exploatare a publicului, și, ce este mai dureros și păgubitor, a classelor mai sărace a populațiunii, în mijlocul căreia deadreptul compromite instituția atât de folositoare a asigurărilor.

„Asociația Esechiană, filiala Timișoara” a căreia director de altcum este dl Eugen Pipoz, cunoscutul fost proprietar al birourilor de mijlocire de împrumuturi de reputație dubie „Pecunia” din Sibiu și „Salvatoria” din Vârșeț, cere pentru o asigurare în caz de moarte în sumă de K 2000, — care însă devine scadentă, plătită, numai după ce asiguratul a fost un an întreg membru al Asociației — o taxă de înscriere de

K 10; taxă de membru K 12 și câte K 2 pentru fiecare caz de moarte în grupa căreia aparține respectivul. Fiecare grupă constă din 1200 de membrii; după spusa direcțiunii „Esechiane” mortalitatea este de 8—10%; mor deci anual în fiecare grupă cel puțin 96 de persoane, pentru cari fiecare membru singuratic este obligat să plătească separat K 192. Prin urmare membrul plătește total:

Taxă de înscriere	K 10
Taxă de membru	„ 12
Contribuire pentru cazuri de moarte în grupa sa, anual	„ 192
Total deci K 214	

pentru care sumă urmașii primesc la moartea membrului K 2000.

La ori și care bancă de asigurare o astfel de asigurare costă K 85—95 anual, prin urmare membrii „Esechiane” plătesc cu K 100 și mai bine **mai mult decât la o altă întreprindere de asigurare solidă**. În al cui folos? Desigur nu în al asiguraților, ci în al conducătorilor și stăpânitorilor Esechiane!

Dacă cineva a fost timp 30 de ani neîntrerupt membru și și-a plătit toate taxele, „Esechiana” îi plătește sau K 2000 în număr sau o rentă lunară de K 50.—. Ii este ușor „Esechiane” să facă și una și alta, pentrucă excedentul, pe care-l plătesc membrii, acopere tocmai renta viageră de câte K 50 lunar; dealtcum asigurațiile de 30 de ani nu sunt regulă, ci excepții rare.

Ce privește însă plata rentei de K 50 lunar, „care devine scadentă deja după 3 ani dacă membrul ajunge neapt de câștig”, este de observat, că conform §§ 36 și 38 **liquidarea acestei rente formează un drept discreționar al direcțiunii**; prin urmare dacă vrea direcțiunea, poate să nu o lichezeze.

În totală opoziție cu celelalte societăți de asigurare zace în interesul Esechiane, adevărat a stăpânilor ei, ca să moară cât mai mulți membrii, din care motiv nici nu cere nici o cercetare medicală! Pentrucă de câte ori moare unul din cei 1200 membrii ai unei grupe, ceilalți 1199 de membrii trebuie să plătească fiecare câte K 2, ceea ce face K 2398. Din aceasta sumă plătește erezilor asiguratului K 2000, iar restul îi rămâne „Esechiane”, care astfel are dela fiecare caz de moarte un profit de K 398.

Vom mai releva unele „particularități” și „curiozități” ale statutelor; cum sunt d. ex. cele cuprinse în § 21, care glăsuiește cum urmează: *„Membrii repășiți sau eschiși din asociație nu pot pretinde restituirea sumelor vărsate la asociație*. Acordarea de împrumuturi de sine înțeles încă este eschisă.

Alte societăți de asigurare acoardă deja după 3 ani de existență a asigurării favorul, de a putea răscumpără polița sau a o capitaliza.

Cum direcțiunea este îndreptățită a eschide pe membrii din asociație deja din simplul motiv, că

vorbesc de rău pe aceasta sau persuadează pe alții de a se face membrii la „Esechiana”, paragraful 21 amintit deschide un teren larg, abuzurilor și spoliării asiguraților de economiile lor, adunate uneori cu multă trudă.

O dispoziție nostimă este și cea cuprinsă în § 41, în sensul căruia: *„dacă o grupă nu este completă — lucru, ce se poate întâmpla foarte adeseori — atunci se reduce ajutorul și anume de fiecare 120 membrii, ce lipsesc — cu câte K 200*. La alte societăți de asigurare așa ceva este eschis!

Iar § 39 zice, că completarea grupelor „se face după bună chibzuiala direcțiunii”, va să zică depinde iară de arbitrul acesteia!

Deja aceste câteva exemple, și dispoziții, scoase din prospectele și statutele „Esechiane”, dovedesc deajuns, cât de nesolid lucrează „Esechiana” și cât de puțin sigure sunt drepturile și economiile membrilor acestei asociații. Și e de mirat cum, între astfel de condiții ea s'a putut încuibă atât de bine între Românii bănățeni și în parte hunedoreni, încât se poate lauda a avea între asigurații săi la 70% Români! Tradiționala noastră credulitate față de străini și lipsa noastră de orientare!

Dar „Esechiana” nu numai că lucrează nesolid și exploatează în mod neomenos pe membrii săi, ci nu oferă acestora nici garanția materială pentru cotizațiile plătite respective sumele de asigurare. După informațiile ce avem, direcțiunea, când ajung la scadență sumele de asigurare, de regulă face greutăți la liquidare, se târguiește cu asigurații și face presiune asupra lor, până ce aceștia în fine sunt buni-bucuroși, că pot mântui ceva, din ceea ce în mod legitim le-ar compete.

Ultimul bilanț respective cont de profit și pierdere al „Esechiane” de altcum ne arată și în cifre manipulațiunile acestei asociații, căci prezintă următoarele poziții:

Venituri:	
Taxe dela membrii	K 64,403
Cotizații dela membrii	„ 63,917
Taxa de înscriere	„ 38,480
Total	K 166,800
Cheltuieli:	
Cheltuieli de administrație	K 67,142
Proviziuni	„ 35,560
Ajutoare plătite	„ 40,800
Profit (?)	„ 23,298
Total	K 166,800

Va să zică din totalul veniturilor au consumat cheltuielile de administrație 40%, proviziunile 20% și abia 24% s'au întrebuințat pentru scopul indicat în statute, pentru ajutoare la asigurați!

După cele premerse ne ținem de datorință a avertiza publicul românesc de a mai alimenta Asociația Esechiană, variind inserțiunea-reclam a acesteia:

„Români îngrijiți-Vă de viitorul vostru“ — dar nu prin „Esechima“, care prin taxele sale horende Vă exploatează, unde viitorul Vă este nesigur, și care nici altcum nu oferă garanția morală și materială, ce trebuie să fie la temelă fiecărei întreprinderi solide de asigurare.

Școala cooperativă la Englezi.

Școala ca toate așezămintele la Englezi, s'a dezvoltat treptat cu înmulțirea nevoilor ce o cereau, în legătură cu împrejurările pe care omenirea tinde să devină tot mai stăpână. A fost ce-i dreptul un timp, când învățătura pentru popor nu ținea tocmai un loc de cumpănă. Pe atunci școala era în orașele de renume Oxford și Cambridge, unde nu se putea duce la cartă oricine, după cum nu se poate încă nici până azi. Dar în dezvoltarea necurmată a acestui popor, școala cerându-și tot mai mult dreptul — învățământul popular încă începuse să găsească o mai deosebită luare aminte. Și, totuși, nu era școala pe care o înțelegem noi azi — ci, ceace Englezii înțeleg prin *educație*.

Educația poporului cu multe veacuri în urmă se făcea în timpul uceniciei, care era stadiul cătră desăvârșirea tinerimei, ce-și înmulțea cunoștințele odată cu vârsta. așa fel ca fiecare ins să-și poată zice cândva om. Însă a venit o vreme când această formă de educație nu mai corespundea nevoilor și s'a căutat mijlocul ajungerii la o înțelegere potrivită pentru toți — cu toată intransigența unei anumite clase.

În starea aceasta se aflau lucrurile la începutul veacului trecut, când, în urma stăruinței lui *Robert Owen*, se reușește introducerea într'o lege industrială, la 1802, a obligației pentru patroni de a se îngriji de soarta copiilor întrebunțați la lucru în fabricile, cari prin sistemele moderne nu mai au atâta nevoie de lucrători în vârstă.

Totuși, din cauza multor păcate pe care unii bogătași le cred drepturi legate de numele sau averea, la care dacă n'a contribuit munca lor, nici nu se gândesc să o răscumpere prin fapta cea bună — școala propriu zisă pentru popor nu există. Indemnarea unora și a altora făcea cât putea spre a îmbunătăți soarta celor cărora li-se deschide tot mai grea calea vieții. Printre stăruințele acestea, ce aveau de biruit piedeci de necrezut, se numără și încercarea de a întări *școala cooperativă*.

Onoarea se cuvine și acțiunii Pionirilor din Rochdale, cari au avut în vedere, printre cele dintâi griji, *educația*, pentru care hotărîse ca să prevadă anual un anumit procent din câștig.

La început educația avea un caracter mai mult propagandist — dar lucrurile își luau cu vremea calea cea liniștită, care duce la lumină dacă te ții de ea. Astfel, la 1869, la Congresul ținut la Londra s'a discutat printre altele și chestiunea învățământului, care a mai fost adusă la lumină, într'o formă destul de lămurită, zece ani mai târziu de profesorul Severt, care

dupăce arată rostul învățământului adause: „Mai întâi să Vă educați membrii în propriile D-v. principii și în lumina științei economice, și în istoria acestui fel de încercări ca ale D-v.; și în al doilea rând trebuie să-i educați în general. Educația este de dorit pentru toată lumea, dar ea este nevoia vieții pentru cooperatori“.

În puterea acestor îndemnuri lumea lucră. Însă, cu toată lauda ce se cuvine stăruințelor celor ce alcătuiesc adevăratul popor, n'au fost puține greutățile, pe care totuși le-a biruit voința neîndurată, voința aceea, care „se încruntă, luptă și învinge“, spre lauda celor ce implinesc asemenea fapte și spre mărirea zilelor ce le-au trăit! La aceasta a contribuit în bună parte înființarea unui *comitet al educației*, ca o secție permanentă a *Uniunii cooperative*. Acest comitet nu pentru plata membrilor ce-l alcătuiesc, ci pentru cheltuielile ce au de făcut, se întreține din cotizația societăților cooperative afiliate la Uniune. El se compune din reprezentanți ai secțiilor și are de scop îndrumarea activității școlare a mișcării cooperative și promovarea mijloacelor de adus la îndeplinire acest scop. Comitetul acesta central este ajutat de comitetele secțiilor în care se împarte *Uniunea*, de *Însotirile regionale pentru învățământ* și de *Comitetele locale* ale diferitelor societăți, cari de regulă prevăd $2\frac{1}{2}\%$ din câștig pentru educație.

Întreaga organizație urmărește ca prin educația cooperativă:

1. Să formeze caracterul și opinia cooperativă.
2. Să pregătească pe membri ca cetățeni capabili să ia parte la reformele sociale și la viața civică în general.

Scopul acesta se apropie prin:

1. Șezători, cuvântări sau convorbiri între membri, mai adesea sub conducerea unuia mai cunoscător în ale cooperăției și ce se atinge de ea.

2. Unde sunt mai mulți membri și au și mijloace bănești — nu mult, ci doar cât să plătească chiria și luminatul unei odăi — se formează câte o *classă*, unde trebuie să fie un învățător anume pregătit pentru aceasta.

3. În sfârșit la centrele mai mari și la sediul *Uniunii* sunt adevăratele cursuri care se impart după vârsta și cunoștințele celor ce le urmează în: 1. *Cursuri primare*. 2. *Cursuri intermediare* și 3. *Cursuri pentru adulți*. Din punct de vedere al celor ce se învață aceste cursuri se impart în trei grade, ce nu corespund însă totdeauna celor de mai sus, cari au în vedere vârsta. Aceste grade sunt:

1. Stadiul premergător.
2. Stadiul elementar, și
3. Stadiul înaintat.

Cei ce urmează aceste cursuri învață a-și cunoaște mai întâi țara și neamul; apoi ce este, ce vrea și ce poate face cooperăția. Pe lângă acestea se mai adaugă cunoștințele privitoare la știința economică în general și drepturile și datorile cetățeanului

— așa fel ca alegătorul să nu să ducă la vot pentru ca să întrebe, abia la ușe: „eu cu cine votez“...

Cei cari urmăresc un scop mai definit voind să se pregătească pentru a deveni mai târziu contabili și secretari, urmează pe lângă acestea și alte cursuri anume alcătuite pentru această pregătire. Inseamnă este însă secția în care se pregătesc cei care vor să ia asupra-le conducerea și administrația prăvăliilor.

În sfârșit, organizația învățământului se mai ocupă și cu pregătirea învățătorilor și profesorilor pentru diferite cursuri, așa fel ca totul să formeze o unitate de sine stătătoare.

Și, astfel, mișcarea cooperativă în Anglia se ajută cu puterile ei, prin ea însăși. Stă în puterea noastră ca din stăruințele acestea, ce alcătuiesc o pildă și ne dau un îndemn, să tragem învățătura de folos.

Londra, Martie 1911. N. K. C.

„Nizuințe centrifugale“.

Sub titlul acesta a apărut în Nr. 13 al „Revistei Economice“ un articol, care invinște cu tendință de disolidarizare pe terenul economic inteligența română din Timișoara, pentru că aceasta a decis înființarea unei societăți de ajutorare reciprocă.

Inițiatorul acestei acțiuni a fost subscrișul, iar inteligența română din Timișoara în principiu a adoptat ideea de a înființa aici o asemenea societate, fiind pe deplin convinsă, că aceea nici pe departe nu poate și nu are să facă concurență „Fortunei“, ci va face celorlalte societăți străine, despre cari se știe, că și întind cu mult succes mrejele lor asupra publicului românesc.

Astfel societatea din Eszék singură a recunoscut, în presă chiar, că dintre membrii ei din Ungaria 70% sunt Români.

Avem firma convingere, că dată fiind diferența esențială în ceea ce privește baza societăților de ajutorare reciprocă și a băncilor de asigurare, proiectata societate de ajutorare din Timișoara la nici un caz nu ar fi o instituție de concurență a „Fortunei“, ci din contră societatea aceasta ar reflecta la aceea pătură a publicului nostru, la care „Fortuna“ în urma principiilor, pe cari toată organizațiunea ei se bazează nu va reflecta, astfel apoi una ar întregi pe cealaltă.

Noi timișorenii nu am mai putut vedea răslătirea publicului nostru pe la instituții străine, unde se consideră numai ca material bun de exploatat; societatea din Eszék, care se laudă cu cele 70% de membri Români — după cum scrie „Volksrecht“ de acolo, — nu oferă nici o garanție materială membrilor săi, căci din venitul total abia 24% se folosesc pentru scopul adevărat, cealaltă parte trece prin diferite buzunare, acolo tumulte sunt la ordinea zilei și în anul acesta s'au ținut nu mai puțin de trei adunări generale pentru clarificarea prin o comisiune specială a manipulațiunii interne de către conducătorii acestei societăți.

Credem deci că acum vom fi pe deplin înțeleși și nu ni-se vor mai face reproșuri de disolidarizare și ca să declinăm dela noi orice bănuială, declarăm, că nu vom întreprinde nimic, ceea ce ar avea chiar și cea mai mică umbră de concurență față de „Fortuna“ și ținem în suspens proiectul nostru.

După cum sunt informat, „Fortuna“ nu a luat în sfera sa de activitate asigurarea zestre pentru fete și asigurarea unei sume de etablare pentru băieți pe timpul când aceștia devin majoreni; acești rami de operațiune sunt suscepti în statutele proiectatei noastre societăți; depinde acum dela „Fortuna“, ca începând dânsa și acești rami în cadrul asigurărilor sale, să ne dea nouă timișorenilor posibilitatea a absta total dela proiectul nostru, — deși, după părerea noastră de concurență nici vorbă nu poate fi.

Trebue să mai spun, că societatea din Eszék a lucrat și lucră din greu pentru stânjenirea înființării unei societăți românești de asemenea natură, căci se vede atacată în existența ei prin societatea proiectată de noi și să mi-se ierte, dar eu nu pot crede, că societatea aceasta și „Fortuna“ să aibă interese identice.

Regret, că „Revista Economică“ ține așa mult la „Temesvári Ujság“ și află chiar de lipsă a se provoca la părerile scâlciate ale acestei fițiuce de bulevard; cine cunoaște această foaie, poate numai zîmbi la cele ce scrie despre noi.

(Timișoara). Dr. Aurel Cosma.

Luăm cu plăcere act de declarația de mai sus a intelectualilor timișoreni, dată prin rostul domnului Dr. Cosma, inițiatorul acțiunii pentru înființarea asociației reciproce de asigurare română. Ea dovedește, că glasul nostru nu a răsunit în pustiu, și că în consecuență, intelectualii timișoreni în considerarea inițiativei de interes și folos obștesc pentru poporul nostru luată de „Solidaritatea“, renunțând la realizarea planului lor, isvorit de altfel, cum nu ne îndoim din cele mai bune intenții, încă se înșirue între sprijinitorii necondiționați ai „Fortunei“.

Asigurările de zestre pentru fete și de spese de etablare pentru băieți ajunși la majoritate, încă se vor cultiva din partea „Fortunei“, care în sensul statutelor sale se poate ocupa cu tot felul de afaceri de asigurare.

Nivoul ziarului „Temesvári Ujság“, nu ne-a fost cunoscut, dar în cazul dat nu împoartă cine a scris și unde au apărut cele scrise despre acțiunea frunțășilor timișoreni, ci ce s'a scris și felul cum s'a judecat aceasta acțiune — din partea străinilor.

„Primejdia valahă“.

— Rubrică permanentă. —

Iată încă o contribuție la rubrica aceasta ca să vadă „prietinii“ noștri maghiari că de unde și cum le vine peirea:

În cercul Giurgiu (Gyergyó) al dlui Sűmegi sunt și 7 comune românești, cari numără cca 20,000 lo-

cuitori Români. Dintre acestea comuna cea mai mare este a noastră cu 8000 locuitori. Locul este muntos, ocupațiunea principală o formează deci viticultura, mai ocupându-se oamenii și cu exploatarea pădurilor.

Deputatul Sîmegi, când și-a făcut turneul, înainte alegerii, în comuna noastră l-am primit cu omagiile cuvenite, ba chiar exagerate. În vorbirea D-sale a zis între altele, că dânsul e prea convins de faptul, că aici în comuna aceasta și în general în ținuturile acestea nu se face politică antimaghiară, că poporul în general e bun și vrednic de ajutorat, apoi, că până acuma nu i-s'a dat ocaziune a regreta nici când, acum însă îi pare rău din inimă, că... nu știe românește. Promite totodată tot spriginul său în ori-ce năcazuri.

Dar s'a văzut și se vede cum își împlinește de conștientios promisiunea.

Comunele românești sunt ticsite de jidani, comerțul tot este în mâna lor; ne mângâie însă faptul — care pe dl Sîmegi să pare a-l mângâi — că comunele săcuești nu stau cu mult mai bine în privința aceasta.

Cam de 2 decenii s'a început exploatarea pădurilor din jurul acesta, exploatându-se în timpul acesta păduri în valoare de cel puțin 100 (una sută) milioane. Și crede cineva, că a fost măcar o singură firmă creștină, care să fi luat parte la evoluția acestor milioane? Nici vorbă. Au fost de aceștia: Strul, Smilovits, Goldschlag, Veintraub, Smiel, Lantzet, Se-gaal, Schönberg, Marer, Schwartz, Bercu, Alter, Kohn, Mendel, Veinroch, Friedmann etc. Pe lângă aceștia apoi își poate oricine închipui, câți coreligionari nu s'au mai înzeli, ba chiar îmbogățit, ca directori, contabili, supraveghetori, cantinari etc. căci Români și Săcuii numai la locul greu din pădure sunt buni, unde își periclitează viața. Acea nu o vede dl Sîmegi și Baross, că milioanele săcuești emigrează în buzunarele străinilor și bietul lucrător e plătit ca vai de el, așa că și azi — cu toate lucrările cele multe — mulți își caută pâinea de toate zilele în România?

Termele renumite din Borszék, cari sunt proprietatea comunelor săcuești Ditró și Szarhegy, au fost exarândate lui Schwartz, care toate le-a dăruit în interesul său, dar nu a termelor și a ridicării renumelui apei minerale.

Să vedem cum stăm cu pământurile, ce le „răpesc valahii”. Noi ne sbatem de mult, ca să punem mâna pe vre-un munte pentru pășune; am înființat în scopul acesta chiar o societate de ocazie, în care sunt și unguri membri, dar ferit-a sfântul, ca să poți face ceva, fără ca să se amestece veneticii. Când eră târgul aproape făcut pentru un munte de 2027 jug. cat. al căruiva conte, jidanii din loc observând, au scris la un coreligionar din Cluj — Tischler și acela l-a cumpărat cu 80,000 cor. Acuma cere dela noi prețul întreit. Tot acesta a luat în arândă dela alți trei nemeși maghiari părțile lor în mărime de trei-ori, ca acel cumpărat de uric și acuma a duplicat arândă, care și mai înainte a fost destul de grea. Apoi cum să mai trăim d-le Sîmegi? Această e primejdia valahă? Da, și eu zic, că e primejdie, dar aceea e chiar inversă decât cum o înțelegeți D-v.

Un pășunat în mijlocul satului de cca 400 jug. l-a cumpărat înainte de aceasta cu câțiva ani unul Grünberg dela contele Lázár Mór, sau soția acestuia, cu vre-o 2000 fl. Azi face de 10 ori atâta.

Simoni (înainte Smil) a cumpărat un munte lângă sat dela contele Lázár István (azi deputat dietal),

de cca 1200 jug. cu 120,000 cor. A exploatat pădure de pe el în prețul, cu care a cumpărat muntele și acum voește a-l pune pe spatele Românilor cu 200 cor. jugărul prețul mijlociu. Noi am cerut dela acelaș conte un alt munte, dar ne-a cerut un preț de 10 ori mai mare ca la altul. Să vede, că și pe acela voește a-l vinde la Simoni. Bine, să le ajute Dumnezeu, la toți magnații unguri, să facă târguri tot de aceea. Atunci își vor deschide ochii cei dela putere și doar vor vedea adevărata primejdie.

Cu ocaziunea segregării efectuită în câteva comune săcuești de aici, mai mulți evrei au făcut averi de sute de mii, cumpărând drepturile (arányjog) dela săcui. Prin aceasta mulți vor ajunge la sapă de lemn, după ce se vor cheltui banii luați dela cumpărători. Aceasta nu este primejdie d-lor Sîmegi—Bóros? De se va începe și printre Săcui emigrația la America, la aceea nu Români vor fi cauza.

În cele 3 comitate săcuești Ciuc (al nostru) Treiscaune și Odorhei, nu a fost niciodată măcar cea mai mică manifestație românească, din contră domnește cea mai mare deprimație națională, dar și socială și economică. Instituțiuni, afară de biserică și școală (și acelea ca vai de ele) nu sunt, decât la noi „Casa de împrumut”, de care însă nu se pot teme D-lor, fiind o însoțire neînsemnată și fără mult caracter românesc. O mulțime de comune românești s'au maghiarizat, iar în cele ce au mai rezistat până acuma, emanciparea națională este necunoscută. Comercianți români nu avem, meseriași nici atâția. Cu politica nu ne batem mult capul, — ba să fiu drept: eu dl Sîmegi au votat mulți Români, cred, că partea cea mai mare. Acum ne mulțămeste.

Comitatul Murăș-Turda încă nu stă în privința națională cu mult mai splendid.

Resumând lucrurile, trebuie să ne întrebăm, că sunt trezi domni când spun absurditățile amintite, sau aiurează. Deschideți-Vă ochii D-lor dela cărmă și vedeți lucrurile așa cum sunt în realitate, nu le spuneți întors, nu îmbătați lumea cu apă rece și în fine nu Vă faceți de cap, că o să Vă fie! Dușmanul e în casă și la masa D-v., bea și mănucă pe contul D-v., pe cari Vă ațăță să căutați dușmanul pe-afară, până când el rade în pumni și Vă mai seduce și femeia, stricându-Vă casă. Nu umblați nebuni după năluci, mai treacă-Vă odată somnambulismul, căci reacțiunea poate fi amară.

Bicaș, 25 Martie 1911.

T. Crușii jun.

Cercul foștilor elevi ai școlii comerciale române din Brașov.

Privitor la acest „Cerc”, a căruia înființare au inițiat-o — precum știm — direcțiunea și corpul profesoral al școlii noastre com. din Brașov, suntem în măsură a da acum unele amănunte. Scopul noului Cerc al foștilor elevi ai școlii comerciale sup. din Brașov, este conform statutelor, a da ajutor material și moral membrilor; mijlocirea gratuită de locuri (posturi); a aranjă conveniri sociale și a promovă între membrii, simțul colegialității și solidarității, a cultivă și dezvoltă între membrii cunoștințele de specialitate; a sprijini materialicește și moralicește editarea de scrieri de specialitate; a aranjă congrese, conferințe și călătorii de studii; a ajuta văduvele și pe orfanii lipsiți ai membrilor ordinari

ai „Cercului“, în fine a sprijini școala comercială și misiunea ei.

Mijloacele pentru promovarea spiritului de colegialitate și de solidaritate a absolvenților școlii com. vor fi convenirile sociale, contactul scripturistic și prin pressă; interesele unui fond, ce se va crea din cotizatiile membrilor și din donațiuni diverse.

Cercul va avea patru categorii de membrii: onorari, fondatori, ajutători și membrii ordinari. Membrii onorari nu vor plăti taxe; membrii ajutători cel puțin K 100, odată pentru totdeauna, sumă, ce se poate plăti și în rate lunare à K 5 — și membrii ajutători, cari vor plăti cel puțin o taxă de K 2 la an. Membru ordinar va putea fi fiecare absolvent al școlii comerciale rom. din Brașov, precum și profesorii acestei școli. Taxa acestora este de K 50 odată pentru totdeauna, sună ce va putea fi plătită și în 24 rate lunare.

Din taxele membrilor fondatori se va crea un „fond“ de K 25000, a căruia interese se vor întrebuința pentru scopurile cercului.

Din taxele membrilor ordinari și ajutători, precum și din alte venituri se vor întrebuința 30% pentru crearea unui fond de rezervă, a căruia venit îl va împărți adunarea generală. 70% formează fondul de dispoziție, a căruia destinație și întrebuințare o hotărăște adunarea generală din an în an.

Adunarea generală ordinară a „Cercului“ se va ține în fiecare an în lunile Maiu, Iunie, Iulie, August sau Septembrie și se va putea ține și afară de Brașov, sediul „Cercului“.

Comitetul se compune din funcționarii „Cercului“ și încă 15 membrii ordinari, aleși de adunarea generală pe timp de 3 ani.

Funcționarii sunt: președintele de onoare, președintele, vice-președintele, notarul general, notarul, cassarul, controlorul și custodele, cari cu excepția președintelui onorar se aleg deodată cu comitetul pe timp de 3 ani.

În caz de dizolvare, averea „Cercului“ trece în proprietatea bisericii Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu, pentru a fi întrebuințată pentru scopurile Școlii comerciale sup. din Brașov.

Precum vedem din cele de mai sus scopurile urmărite de noul „Cerc“ în înființare sunt din cele mai salutare și nu ne îndoim, că el va și avea la timpul său întreg sprijinul absolvenților școlii noastre comerciale.

De regretat este numai că în urma împrejurărilor speciale între cari trăim în aceasta țară, „Cercul“ nu s'a putut așeza pe baze mai largi.

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Compunerea bilanțului. Curia reg. — precum anunță „Kereskedelmi Jog“ — a adus de curând privitor la legalitatea compunerii bilanțului o hotărâre importantă, care conține următoarele enunțări principiare:

Privitor la întrebarea, că în ce valoare sunt a se considera la bilanț imobilele și mobilele societății pe acții, Curia a enunțat, că acelea sunt a se considera cu prețul lor de cumpărare. Iar cu privire la depozitul de mărfuri fabricate și semifabricate Curia a

enunțat, că la o întreprindere solidă mărfurile fabricate sunt a se trece la bilanț cu prețul de producție, iar semifabricatele cu prețul materialului brut. Acționarul este în drept să pretindă, ca să-i se dea în adunarea generală deslușirile necesare pentru judecarea exactității pozițiilor dificultate ale bilanțului. El poate pretinde și aceea, ca deslușirile acestea, întrucât nu sunt cuprinse amănunțit în protocolul adunării generale să i se comunice și în procesul intentat pentru anularea hotărârii din chestiune. În cazul acesta decide judecătoria și chestiunea, dacă lămuririle date sunt corăspunzătoare sau nu. Acționarul, care a acuzat numai ulterior acția nu are dreptul de a ataca hotărârea luată de o adunare generală anterioară, cu privire la urcarea antistatutară a fondului de rezervă și nici hotărârea luată ulterior, cu concursul său, ca ca acționar, prin care s'a instituit în modul acesta fondul de rezervă, fără a se fi decis noua urcare a lui.

Purtarea meseriei din partea văduvei.

Conform unei hotărâri principiale a ministrului de comerț, văduva nu poate fi obligată ca pentru continuarea meseriei soțului ei răposat să țină un conducător de afacere calificat, ci trebuie să-și anunte numai dreptul de văduvă resp. faptul, că dorește să continue meseria soțului ei — la autoritatea industrială de gradul prim.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 6 Aprilie 1911.

Situația pieței internaționale de bani s'a ameliorat esențial dela ultimul nostru raport săptămânal încoace. Satisfăcute cererile mari de bani dela ultimo, banii s'au ieftinit rapid pe toate piețele mari. Astfel în Berlin discountul privat s'a redus în primele zile ale luni curente dela $3\frac{1}{2}\%$ — $3\frac{3}{4}\%$ la $2\frac{7}{8}\%$ un nivel rar în perioada aceasta a anului și în London la $2\frac{5}{8}\%$, iar în Paris banii asemenea sunt abundanți și ieftini.

Ce privește piața internă de bani, ultimo a ridicat pretențiuni extraordinare de mari față de bănci și Banca Austro—Ungară a ajuns, precum am prevăzut și noi în ultimul nostru raport, la o circulație de bancnote supuse la dare în sumă de K 114.2 mil. După ultimo însă situația ei s'a ameliorat, în urma ofertelor de bani sosite și din străinătate. În Viena discountul privat s'a redus la $3\frac{1}{2}\%$, cotează deci cu $\frac{1}{2}\%$ sub etalonul oficial.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Bănățana“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Bucovei. Aceasta bancă cu un capital social mic — numai de K 40,000 — prezintă cu 31 Decembrie 1910: Active totale K 176 000 și un profit net de K 5,000, față cu anul 1909 o creștere de K 10,000 la Active, pe când profitul e cam acelaș. Au crescut în special în Active Efectele cu K 2,000 la K 6,000 și ca ram nou de operațiune Cont-curentul K 8,000, rămânând aproape la aceeași stare Escontul, ramul principal de operațiuni și cifrându-se acesta la 31 Decembrie 1910 cu K 154,000 (dimpună cu cambielele cu acop. hip.) În Passive au crescut Depunerile

cu K 17,000 la K 71,000 pe când Reescontul a scăzut dela K 52,000 cât eră cu finea anului 1909 la K 43,000.

Adunarea generală a IX-a s'a ținut la 8 Februarie 1911.

„*Cassa de păstrare*“, societate pe acții în Szászabánya. Acest institut de bani a avut cu 31 Decembrie 1910 Active totale de K 900,000, Venit brut K 68,000 și profit net K 25,000, deci un plus față de anul 1909 de K 152,000, 4,000 și 4 000. Arată creșteri mai însemnate în active Escontul cu starea de K 302,000 (+ K 63,000) și Imprumuturile hipotecare cu starea de K 242,000 (+ K 30,000), iar în Pasive Depunerile s'au urcat cu K 77,000 la starea de K 456,000 și Reescontul cu K 72,000 ajungând la K 88,000.

Adunarea generală ordinară (a 15-a) pro 1910 și-a ținut-o acest institut la 20 Februarie 1911.

„*Doina*“, institutul de cred. și econ., soc. pe acții în Câmpeni. Acest institut (capital soc. numai K 60,000) bine consolidat a prezentat adunării sale generale ordinare dela 28 Februarie 1911 următoarele cifre de bilanț mai însemnate: Active K 1.000.000 (în 1909 K 896.000). Venit brut K 89.000 (în 1909 K 82.000) iar profit net K 23,000 (cu K 500 „mai mic“ decât cel din II 1909). Au crescut: Escontul și cambiile hipotecare laolaltă cu aproape K 100,000, Efectele cu K 17,000 și Realitățile cu cea K 30,000, ajungând Escontul la K 832,000, Efectele la 34000 și Realitățile la K 33000. Din Pasive remarcăm creșterea Rezervelor cu K 16000 atingând acestea cu 31 Decembrie 1910 K 102 000, apoi a Depunerilor spre fructificare cu cea K 100,000 și Reescontului cu K 7,000, cifrându-se Depunerile cu K 643,000 și Reescontul cu K 174,000 iar ca poziție nouă observăm în Pasive Cauțiunile cu K 17,000.

„*Nădlăcana*“, institut de cred. și econ., soc. pe acții, Nădlac. Bilanțul pro 1910 al acestei bănci arată următoarele cifre mai importante: Active K 1.300,000 (în 1909 K 1.100,000) Venit brut K 89,000 (în 1909 K 82,000). Profit net K 20 000 (în 1909 K 15,000). Au crescut deci Activele totale cu K 200,000. Venit brut cu K 6,000, iar cel net cu K 5,000 în special au crescut în Active: Escontul cu cea K 200,000 deci aproape toată creșterea Activelor aici este. Starea Escontului cu 31 Decembrie 1910 se arată cu K 1.200,000. Din Pasive se remarcă creșterea Depunerilor spre fructificare cu cea K 161,000, o sumă — aceasta — destul de însemnată. Notăm că adunarea generală ordinară pro 1910 ținută la 7 Februarie 1911 este a XIII-a dela înființarea acestui institut.

„*Șoimul*“, institut de cred și econ., soc. pe acții în Vașcău și-a ținut adunarea generală ordinară pro 1910 a VI-a la 29 Ianuarie 1911. Din cifrele bilanțului prezentat scoatem la iveală următoarele: Active totale K 488,000 (în 1909 K 432,000). Venit brut K 45,000 (în 1909 K 40,000) și Profit net K 13,000 (în anul 1909 tot K 13,900). Au crescut: Escontul cu K 17,000, Cambiile cu acoperire hipotecară cu K 25,000 și Realitățile cu acoperire hipotecară cu K 25,000 și Cambiile cu 8,000, apoi, în Pasive, au crescut rezervele cu K 6,000, Depunerile cu K 6000 și Reescontul cu K 54,000. Cu 31 Decembrie 1910 se cifrează: Escontul cu K 396,000. Cambiile cu acop. hip. cu K 66,000,

Realitățile cu K 14,000, Rezervele cu K 18,000, Depunerile cu K 71,000 și Reescontul cu K 289,000.

„*Victoria*“, institut de credit și de economi, soc. pe acții în Arad și-a ținut a XXII-a adunare generală la 19 I. tr. în prezența a 110 acționari, reprezentând mai mult de 3336 acții cu aproape 1000 de voturi.

S'au primit toate propunerile direcțiunii și s'a aprobat bilanțul pe 1910.

Profitul net de K 238,336'57 s'a hotărît a se împărți în modul următor:

1. Dividenda anului 1910 K 120,000. 2. Fondului de rezervă special K 35,667'30. 3. Dotarea fondului de pensuni cu K 15,000. 4. Tantieme: direcțiunii, directorului executiv, comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 33,883'95. 5. Pentru scopuri filantropice și culturale K 12,000. Restul s'a transpus în contul profitului anului 1911.

Dividenda anului 1910 s'a fixat deci cu 10% = K 20 și se plătește imediat.

Propunerea direcțiunii privitoare la ridicarea capitalului social la K 2.500,000 și fuziunea băncii „*Lunca*“ din Boroșineu cu „*Victoria*“ s'a hotărît cu unanimitatea voturilor. Se vor emite în acest scop 6500 acții à K 200 nominal, din cari 6000 se vor oferi acționarilor vechi à K 300 bucata, iar 500 acții se vor rezervă acționarilor „*Luncii*“ à K 400. Termenul de opțiune e fixat dela 15 Aprilie—15 Maiu a. c.

Cu noua filială, ce se va deschide în locul „*Luncii*“ în Boroșineu, „*Victoria*“ are 3 filiale: în Boroșineu, Chișineu și Șiria.

În direcțiune a fost reales dl *Mihail Veliciu* și nou ales în locul lui *Vasilie Mangra* din Oradea-mare dl *Sava Raicu*.

În comitetul de supraveghiere a fost ales domnul *Dr. Ioan Némot*, avocat în Arad.

„*Vulturul*“, institut de cred și economii soc. pe acții Dicioșânărtin și-a ținut adunarea generală pro 1910 (a IV-a) la 18 Februarie 1911. Din bilanțul cu 31 Decembrie 1910 reținem următoarele: K 526.000 Activele totale, K 42,000 venit brut și K 11,000 profit net față cu K 430,000 K 38,000 și K 10,000 din anul 1909. A crescut în special: Escontul cu K 89,000 la K 471,000 din active, iar în Pasive: Depunerile cu K 45,000 la K 130,000 și Reescontul cu K 45,000 (cu hip. cedate cu tot) la K 255,000.

CRONICĂ.

Planul de lucru al conferențiarului agronomic al „Asociațiunii“. În o ședință recentă secția economică a „Asociațiunii“ a prezentat un plan amănunțit de lucru pentru conferențiarul agronomic, îmbrățișând toate problemele economice ale țărănimii. Acestui plan de lucru va avea să se conformeze în viitor conferențiarul agronomic și dacă despărțămintele îi vor da ajutorul și sprijinul necesar, este speranță, că se va putea realiza măcar în parte. Din acest plan relevăm punctele mai principale:

1. Se serie prelegeri din domeniul agriculturii și să le publice parte în revista „*Transilvania*“, parte în „*Biblioteca populară a Asociațiunii*“.

2. Să țină și să serie conferențe despre progresele ce s'au făcut și se fac în agricultură.

3. Pe lângă prelegerile populare pentru țărani, să țină cursuri agronomice preoților și învățătorilor, în deosebi cu ocazia conferențelor învățătoresci, după ce se va pune în înțelegere cu organele conducătoare bisericești.

4. Să stea într'ajutor comunelor, cari doresc să înființeze grădini de viță americană și grădini de pomi.

5. Să stăruie pentru înființarea tovărășiilor de tot felul: să compună îndrumări, statute și formulare, pe cari să le editeze Asociațiunea.

6. Să informeze prin foi pe țărani cum pot să beneficieze de ajutoarele distribuite de guvern, de ex. seminte, pomi, viță de vie, animale de prăsilă, mașini etc.

7. Să facă o propagandă intensivă și sistematică despre tot ce săvârșește arătând, că stă la dispoziția tuturor cu sfatul și cu fapta.

*

Mulțămită. Direcțiunea „Tovărășiei școlare“ a elevilor dela Institutul teologic din Caransebeș vine să mulțumească pe această cale Onoratelor direcțiuni dela institutele noastre financiare pentru sumele, cu cari au binevoit a sprijini intențiunea elevilor de a face o excursiune până la Roma.

Până acum avem donațiuni dela următoarele institute:

Furnica în Făgăraș	K	10
Zarandeană în Boița	"	4
Munteana în Corneareva	"	10
Inst. de credit din Mehadia	"	5
Zaria Miulescu direct. al „Per- vovanei“	"	5
„Iladiana“ din Iladia	"	2
Karansebesi Uj Takarékpénztár	"	10
„Nera“ din Bozovicium	"	10

La olaltă K 56

Sperăm că și celelalte Institute vor grăbi a răspunde la apelul tinerimii noastre având în vedere scopul frumos ce-l urmărește. Pentru „Tovărășia școlară“. Caransebeș, 20 Martie v. 1911. *Dr. Moise Ienciu*, profesor.

Firme insolvente.

Belgrader K. és társa, fabricant de săpun, Arad.
Kósa Albert, croitor, Brașov.
Grünwald Albert, comerciant, Brașov.
Brachtl Fl., comerciant, Caransebeș.

Firme falite.

Válics Károly, comerciant, Uioara. Tribunalul Alba-Iulia. Anunțarea pretensiunilor până în 22 Aprilie, licuidarea în 5 Mai și alegerea comitetului în 6 Mai 1911.

S u m a r.

Aviz. — Asociația „Esechiană“. — Școala cooperativă la Englezi. — „Nizuințe centrifugale“. — „Primejdia valahă“. — Cercul foștilor elevi ai școlii comerciale române din Brașov. — Jurisdicțiune: *Deciziuni curiale*: Compunerea bilanțului, Purtarea meseriei din partea văduvei. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți comerciale și financiare*: „Bănățana“, „Cassa [de păstrare“, Szászkabánya, „Doina“, „Nădlăcana“, „Șoimul“, „Victoria“, „Vulturul“. — *Cronică*: Planul de lucru al conferențiarului agronomic al „Asociațiunii“, Mulțămită. — Firme insolvente. — Firme falite.

Direcțiunea Școlii com. sup. gr.-or. rom. din Brașov.

APEL

cătră toți foștii elevi ai școlii comerciale superioare greco-orientale române din Brașov.

Amăsurat unei dorințe generale vechi, direcțiunea și corpul profesoral au decis înființarea unui „Cerc al foștilor elevi ai acestei școlii“ și au înaintat deja statutele spre aprobare la In. Minister de culte și instrucțiune publică.

Pentru a putea înrola pe toți foștii elevi în șirul membrilor acestei salutare organizațiuni economice-sociale, e absolut necesar a se adună datele exacte despre toți foștii elevi ai școlii din anul 1869 și până în ziua de azi.

Rog deci cu insistență pe toți foștii elevi ai acestei școlii, să binevoiască a înainta subsemnatei direcțiuni în timpul cel mai scurt posibil, fiecare despre sine și eventual după cunoștințele sale despre colegi, următoarele date:

1. Numele complet.
2. Ocupațiunea și cariera actuală.
3. Locuința (orașul, comuna, strada).
4. Alte referințe de interes.

Mulțumind anticipat pentru acest mare serviciu făcut școlii noastre, rămân cu stimă distinsă.

Brașov, 6/19 Martie 1911.

Arseniu Vlaicu,
director.

Ustredná banka uc. spol., Budapesta.

Se caută urgent

un absolvent de vre-o școală com. sup., dela care se recere a fi bun stilist de limba română, pentru a putea corespunde de sine stătător, precum și a posede în scris și vorbit limba maghiară și germană. Ofertele înzestrate cu copia atestărilor, curriculum vitae, fotografia absolut necesară, precum și indicarea pretenziunii de salariu, etc., sunt a se adresa cu posibilă urgență cătră Direcțiunea institutului mai jos indicat. Se reflectează numai la puteri tinere și serioase. Postul e a se ocupa înmediat.

Ustredná banka uc. spol.,
Budapesta V., Sas-u. 24. sz.